

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ

XII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 17–18 листопада 2022 року)

Полтава
2022

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)**

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

**МАТЕРІАЛИ
XII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

За загальною редакцією д. е. н., професора М. Є. Рогози,
Г. В. Карнаухової

(м. Полтава, 17–18 листопада 2022 року)

**Полтава
ПУЕТ
2022**

УДК 330.4:338.24"21"(063)
Е45

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Організаційний комітет

О. О. Нестуля, голова, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України.

Заступники голови організаційного комітету:

М. Є. Рогоза, д. е. н., професор, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії біоенерготехнологій, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ, заслужений діяч науки і техніки України;

Н. С. Педченко, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ.

Члени організаційного комітету:

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;
В. І. Перебийніс, д. е. н., професор, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Ж. А. Кононенко, к. е. н., доцент, заступник завідувача кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Г. В. Карнаухова, ст. викладач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

В. В. Стеценко, к. е. н., доцент, доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Л. М. Діденко, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ;

М. М. Іващенко, директор навчально-наукового інформаційного центру ПУЕТ.

Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 17–18 листопада 2022 року) / за заг. ред. М. Є. Рогози, Г. В. Карнаухової. – Полтава : ПУЕТ, 2022. – 236 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр. та англ. мовами.

ISBN 978-966-184-434-5

У матеріалах конференції розглядаються питання моделювання, прогнозування, управління соціально-економічними системами; цифрові трансформації в економіці, державному управлінні та місцевому самоврядуванні; інтелектуальний аналіз даних і знань; механізми прийняття управлінських рішень; проблеми розвитку громад і територій; модернізації і розвитку кооперації; перспективи електронної освіти, удосконалення освітніх програм з економічної кібернетики, інформаційних технологій і цифрової економіки.

УДК 330.4:338.24"21"(063)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-434-5

3. Голобородько А. Ю. Цифрове стратегічне партнерство. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2021. 288 с.
4. Кужелев М. О. Корпоративний контроль: методологія дослідження, фінансовий аспект та моделі формування // Финансы, учет, банки : сборник научных трудов. 2012. Вып. 1 (18). С. 24–34.
5. Дмитриченко Л. І., Хімченко А. М., Кужелев М. О., Калиниченко М. П. Корпоративні відносини: методологія дослідження та механізми функціонування : монографія. Донецьк : Східний видавничий дім, 2012. 160 с.
6. Онишко С. В. Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів : монографія / за заг. ред. д. е. н., професора С. В. Онишко. Ірпінь : Вид-во Національного університету ДПС України, 2016. 452 с.

А. А. Пазій, магістр ОП Економіка підприємства, спеціальності 051 Економіка;

Ж. А. Кононенко, доцент;

С. С. Гришко, магістр ОП Економічна кібернетика спеціальності 051 Економіка

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

СПОСОБИ ОНОВЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Формування матеріально-технічних ресурсів сільськогосподарського підприємства передбачає такі підготовчі етапи алгоритму відтворення матеріально-технічної бази [1]:

- інвентаризацію стану використання основних фондів з метою виявлення застарілих і зношених елементів;
- аналіз відповідності наявного обладнання, фондооснащеності і технологій вимогам модернізації;
- вибір спеціалізації та розміщення аграрного виробництва і його специфіки з урахуванням кадрового складу, планованого обсягу продукції, напрямків реінвестування прибутку, структури основних і оборотних фондів;
- модернізацію діючого обладнання, придбання, доставку та монтаж нового обладнання;
- визначення обсягу і якості матеріальних оборотних коштів.

Завершує відтворення матеріально-технічної бази процес відновлення і відшкодування матеріально-технічних ресурсів. Відновлення основних фондів може здійснюватися за допомогою ремонту (поточного, середнього і капітального) за рахунок амортизаційних відрахувань і додаткового продукту, а також шляхом модернізації, реконструкції та придбання. При цьому просте відтворення матеріально-технічної бази передбачає, переважно, заміну застарілих засобів праці і капітальний ремонт, а розширене, як правило, здійснюється шляхом нового будівництва, розширення діючих підприємств та їх виробничих потужностей, реконструкції, технічного переозброєння і техніко-технологічної модернізації [2].

В процесі відтворення матеріально-технічної бази за рахунок реконструкції здійснюється розширення і перебудова споруд, оновлення активної частини основних фондів, що і відноситься до заходів технічного переозброєння, які, в порівнянні з повною заміною і новим будівництвом, надають, за менші кошти можливості збільшення обсягів сільськогосподарського виробництва, продуктивності праці, зниження матеріаломісткості, скорочення тривалості виробничого циклу і, як наслідок, підвищення конкурентоспроможності продукції.

Під модернізацією обладнання зазвичай розуміється оновлення і відтворення матеріально-технічної бази на основі ліквідації морально зношених основних фондів і підвищення техніко-економічних показників із застосуванням більш досконалих конструкцій, механізації та програмування, що поліпшують нормативні та технічні характеристики механізмів, що дозволяють збільшити продуктивність обладнання і забезпечити необхідну виробничу потужність [4]. Ефективне ведення сільськогосподарського виробництва не можливе без збалансованого комплексного взаємозв'язку галузей рослинництва, тваринництва, переробки та біоенергетики.

Розробляючи механізми оновлення матеріально-технічної бази, слід враховувати, що в даний час вона являє собою поєднання прогресивних і відсталі технології; передових галузей і господарств, розвиваються на досконалої технологічній основі,

які є сусідами з господарствами, що мають стагнуюче виробництво і низький рівень технологій. Тому необхідно підтримувати збалансований розвиток сільськогосподарського виробництва зі збереженням і підтримкою сформованих галузевих і регіональних традицій і раціонального застосування інноваційних технологій. Визначення вектора інноваційного розвитку матеріально-технічної бази, коригування програмних документів і підбір адекватного інструментарію вимагають активного державного участі. Стале поповнення і інноваційне оновлення матеріально-технічної бази неможливо без використання гнучкої системи державної підтримки цих процесів, які передбачають, в першу чергу, підтримку інноваційно-інвестиційної діяльності в матеріально-технічному секторі АПК [5].

Найбільш затребуваною заходом підтримки технічної і технологічної модернізації є надання субсидій на відшкодування частини вартості техніки. Розрахунки показують, що оптимальним розміром субсидії є відшкодування 35 % вартості придбаної техніки, що дозволить купувати техніку з її нульовим подорожчанням в разі повернення сільгосптоваровиробниками частини основного боргу за кредитом, яка притягається на строк до восьми років [3]. Ще однією з найважливіших проблем при вирішенні завдання технічної модернізації АПК є підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, що спрямовуються на ці цілі. Однак далеко не вся нова техніка, яка перебуває на ринку, відповідає сучасному технічному і технологічному рівні. Як показують результати випробувань, проведених машиновипробувальними станціями близько 60 % поданих на випробування машин і обладнання не відповідає технічним умовам (ТУ) за експлуатаційними характеристиками. Закупівля такої техніки і обладнання призводить до нераціонального використання як власних фінансових ресурсів сільськогосподарських товаровиробників, так і бюджетних коштів, що спрямовуються на придбання техніки та обладнання.

Список використаних джерел

1. Олійник О. В. Державна підтримка матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств. Економіка АПК. 2014. № 7. С. 95–100.

2. Перебийніс В. І. Формування стратегії енергетичного менеджменту машинно-тракторного парку // *Агросвіт*. 2015. № 7. С. 18–21.
3. Петров В. М. Удосконалення технічного забезпечення сільського господарства // *Економіка АПК*. 2013. № 12. С. 98–102.
4. Статистичний бюлетень «Купівля матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб сільськогосподарськими підприємствами». URL: <http://ukrstat.gov.ua/>.
5. Формування і реалізація державної політики розвитку матеріально-технічної бази АПК в Україні : матеріали П'ятих річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників, 28–29 січня 2015 р. Київ : ІАЕ УААН, 2015. 82 с.

М. О. Солдак, *учений секретар;*

О. Р. Васильченко, *провідний економіст;*

І. А. Кузнецова, *провідний економіст*

Інститут економіки промисловості НАН України

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИКИ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ СТАРОПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ

Старопромислові території України і раніше стикались з проблемами в економічній, соціальній, житлово-комунальній та екологічній сфері, які виникли внаслідок втрати профільними галузями ринків збуту, збитковості та припиненням виробничої діяльності. Нові виклики, пов'язані з воєнним станом та повоєнним відновленням, потребують чергового переосмислення концептуальних положень ревіталізації старопромислових територій, але на нових для України принципах стратегічного планування розвитку регіонів – смарт-спеціалізації.

Принцип смарт-спеціалізації (S3) покладений в основу стратегії зростання Європейського Союзу (ЄС) «Європа 2020». Мета S3 полягає не в тому, щоб зробити економічну структуру регіонів більш спеціалізованою (тобто менш диверсифікованою), а в тому, щоб максимально використовувати існуючі сильні сторони, виявити приховані можливості та створити нові платформи, на яких регіони можуть формувати конкурентні переваги у сфері високої доданої вартості. Смарт-спеціалізація виходить з ідеї, що регіони ЄС мають різні економічні та інституційні